

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту
(найменування кафедри)**

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)
за магістерською програмою професійного спрямування
Облік і аудит в управлінні підприємствами за видами економічної
діяльності»
(назва магістерської програми)

на тему: : «Організація обліку та контролю дебіторської заборгованості
на прикладі ТОВ "Білгород -Дністровський елеватор"»
(назва теми)

Виконавець:

студент ЦЗФН

Попов К. С. _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

д.е.н., доцент,

(науковий ступінь, вчене звання)

Кузіна Р.В. _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми Проблема удосконалення обліку та аналізу дебіторської заборгованості підтверджується збільшенням її частки у складі активів підприємств. Це пояснюється невиконанням фінансових зобов'язань контрагентів, порушенням нормального циклічного процесу, пов'язаного з перетворенням такого активу в грошові кошти і, як наслідок, погіршенням платоспроможності.

Таким чином, аналіз дебіторської заборгованості та визначення напрямків удосконалення її обліку та контролю має суттєве значення в організації нормальної роботи кожного підприємства в сучасних умовах. Це обумовлює **актуальність** теми, що була обрана для написання дипломної роботи.

Метою роботи є вивчення та обґрунтування теоретичних та методичних основ бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості в системі національних та міжнародних стандартів бухгалтерського обліку, виявлення основних проблем організації обліку дебіторської заборгованості, методи її списання на підприємстві, розробка економічно-обґрунтованого механізму удосконалення обліку та внутрішнього контролю дебіторською заборгованістю.

Завдання дослідження:

- узагальнити підходи до визначення сутності дебіторської заборгованості та її економічного змісту, розкрити класифікацію дебіторської заборгованості, її визнання та первісну оцінку;
- дослідити законодавчу та нормативну базу регулювання обліку дебіторської заборгованості;
- розглянути вітчизняний і зарубіжний досвід оцінки дебіторської заборгованості;
- дослідити стан і структуру дебіторської заборгованості на підприємстві;
- розкрити організацію та документальне оформлення обліку розрахунків з дебіторами;
- вивчити аналітичний і синтетичний облік розрахунків з дебіторами;
- оцінити стан внутрішнього контролю дебіторської заборгованості на підприємстві;
- удосконалити методику аналізу дебіторської заборгованості на підприємстві;
- розробити пропозиції по удосконаленню обліку та системи внутрішнього контролю дебіторської заборгованості на підприємстві з метою зменшення її обсягу та впливу на фінансовий стан.

Об'єкт дослідження є система обліково-аналітичного забезпечення в управлінні дебіторською заборгованістю на підприємстві ТОВ «Білгород-Дістровський елеватор», діяльність якого полягає в зберіганні та продажу

зернових культур.

Предмет дослідження є сукупність теоретико-методичних, організаційних та практичних засад обліку і аналізу дебіторської заборгованості в управлінні підприємством.

Методи дослідження: До основних загальнонаукових методів дослідження, що використані автором, слід віднести діалектичний метод пізнання, логічний та структурно-функціональний методи. При дослідженні використовувались методи наукової абстракції, індукції та дедукції, аналізу і синтезу, порівняння, вибіркового обстеження та групування, а також інші прийоми економіко-статистичного дослідження.

Інформаційна база дослідження є нормативно-законодавчі акти України, в т.ч. положення (стандарти) бухгалтерського обліку, наукові праці вітчизняних та зарубіжних фахівців, наукові публікації, аналітичні матеріали, що регламентують порядку обліку, аналізу та контролю розрахунків з дебіторами, показники бухгалтерської звітності підприємства ТОВ «Білгород-Дністровський елеватор».

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (73 найменувань) та 20-х додатків. Загальний обсяг роботи становить 134 сторінок. Основний зміст викладено на 120 сторінках. Робота містить 24 таблиць, 10 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «**Теоретичні основи організації обліку дебіторської заборгованості в сучасних умовах**» розглянуто економічна сутність та класифікація дебіторської заборгованості, нормативно-правова база з обліку дебіторської заборгованості, міжнародний досвід обліку дебіторської заборгованості

У другому розділі «**Практичні питання обліку дебіторської заборгованості на підприємстві ТОВ «Білгород-Дністровський елеватор»**» описана техніко-економічна характеристика діяльності підприємства ТОВ "Білгород -Дністровський елеватор", організація обліку дебіторської заборгованості на підприємстві, шляхи удосконалення обліку дебіторської заборгованості підприємства ТОВ "Білгород -Дністровський елеватор".

У третьому розділі «**Діюча система контролю та аналізу дебіторської заборгованості на підприємстві ТОВ «Білгород-Дністровський елеватор»**» запропоновано застосування методів економіко-математичного моделювання для цілей підвищення ефективності діяльності підприємства, аналіз дебіторської заборгованості на підприємстві, проблеми та шляхи удосконалення контролю дебіторської заборгованості, організація контролю дебіторської заборгованості на підприємстві

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. У результаті узагальнення підходів до визначення сутності дебіторської заборгованості та її економічного змісту досліджено етимологію поняття «дебіторська заборгованість», встановлено невідповідність цього поняття складу активів, що відображені у формі 1 «Баланс». З метою уникнення цих недоліків запропоновано уточнити дефініцію «дебіторська заборгованість» та тлумачити її як «суму заборгованості дебіторів підприємству на певну дату, що виникла в результаті минулих подій, яку *кредитор має право вимагати відшкодувати*». Останнє сприятиме відповідності дебіторської заборгованості складу активів підприємства. Для врахування усіх складових активу запропоновано уточнити категорію «актив», надати це поняття у такій редакції: «актив – ресурс, контрольований підприємством *та права вимагати відшкодування* таких ресурсів, що виникли в результаті минулих подій, використання або надходження яких призведе до отримання економічних вигод». Така редакція узгоджує дефініції дебіторської заборгованості та активів, які відображаються у складі балансу. Зазначене доповнення підкреслить особливість усіх складових активів, необхідність додаткових заходів превентивного контролю для підтримання їх ліквідності.

2. Уточнено сутність оцінки дебіторської заборгованості як за національними, так і за міжнародними стандартами бухгалтерського обліку, узагальнено підходи до класифікації дебіторської заборгованості за різними ознаками, що дасть можливість вирішити проблему узагальнення інформації щодо розрахунків з дебіторами залежно від цільових потреб користувачів. Запропоновано врахувати вимоги МСФЗ «Концептуальні основи створення і подання фінансових звітів» у частині концепції збереження капіталу. Це дозволить ретельніше відстежувати стан дебіторської заборгованості, терміни її погашення, обсягу у складі оборотних активів і забезпечить підтримання ліквідності активів, збереження фінансової стійкості, платоспроможності підприємства.

3. Окреслено змістові характеристики дебіторської заборгованості та виявлено, що постійне зростання дебіторської заборгованості у складі оборотних активів підприємств зумовлює зменшення їх ліквідності та платоспроможності. З метою поліпшення планування економічної діяльності підприємства рекомендовано проводити комплексний аналіз дебіторської заборгованості. Це позитивно вплине на прогнозування результату діяльності підприємства і збереження його власного капіталу.

За результатами проведеного дослідження дебіторської заборгованості підприємства ТОВ «Білгород-Дністровський елеватор» ми пропонуємо методичний підхід до аналізу дебіторсько-кредиторської заборгованості як інструменту покращення фінансового стану та формування стратегії кредитної політики в умовах сучасної фінансової кризи, а також надаємо

наступні пропозиції щодо ефективного управління дебіторською заборгованістю:

а) своєчасно здійснювати контроль за співвідношенням дебіторської і кредиторської заборгованості. Значне перевищення дебіторської заборгованості створює загрозу фінансовій стабільності підприємства і робить необхідним залучення додаткових джерел фінансування;

б) винаходити можливості збільшення кількості замовників з метою зменшення масштабу ризику несплати;

в) контролювати стан розрахунків за простроченими заборгованостями. В умовах інфляції будь-яка відстрочка платежу призводить до того, що підприємство реально одержує лише частину вартості виконаних робіт. Тому необхідно розширити систему авансових платежів;

г) своєчасно виявляти недопустимі види дебіторської і кредиторської заборгованості, до яких, в першу чергу, відносяться прострочена заборгованість постачальникам, прострочена заборгованість покупців понад три місяці, прострочена заборгованість з оплати праці і по платежах до бюджету, позабюджетних фондів;

д) приділяти особливу увагу порядку списання простроченої дебіторської і кредиторської заборгованості, оскільки існує прямий взаємозв'язок між списанням такої заборгованості і формуванням оподатковуваної бази податком на прибуток, правильне і своєчасне списання дебіторсько-кредиторської заборгованості відіграє важливу роль при формуванні фінансових результатів діяльності підприємства;

е) розробити систему кредитування підприємств-покупців. Для цього можна або скористатися послугами споживчого кредитування банків або розробити самостійну систему розрахунків покупцями за придбані товари, необхідно обговорювати в договорі про поставку товарів термін виплати, а також відсотковий розподіл суми за вказаний період, це дасть змогу планувати свої доходи в майбутньому, що дозволить підприємству передбачити свій фінансовий стан в майбутньому.

4. Запропоновані рекомендації щодо удосконалення обліку та аналізу дебіторської заборгованості на підприємстві:

а) створювати резерв сумнівних боргів, із застосуванням коефіцієнту сумнівності, формувати в розрізі кожного з боржників, використовувати метод на підставі класифікації дебіторської заборгованості за термінами непогашення;

б) приділити увагу організації обліку дебіторської заборгованості та вдосконалити облікову політику;

в) за результатами перевірки обліку, відповідно до Інструкції про застосування Плану рахунків рекомендується видані аванси обліковувати на рахунку 371 "Розрахунки за виданими авансами". Підприємству необхідно проаналізувати дебетові залишки за рахунками 36, 63, 68, видані аванси перенести в Дт 371;

- г) вдосконалити інформаційно-аналітичне забезпечення обліку дебіторською заборгованістю;
- д) додержуватись загальноприйнятого документообігу операцій з обліку дебіторської заборгованості;
- е) впровадити на підприємстві додаткову посаду аудитора (контроль за погашенням дебіторської заборгованості, роботи по її зменшенню);
- ж) розробити пакет робочих документів контролера для організації ефективного процесу контролю дебіторської заборгованості. Така документація повинна відповідати об'єктивним умовам функціонування та специфіки діяльності підприємства;

5. Завдяки застосуванню методів економіко-математичного моделювання, для цілей підвищення ефективності діяльності підприємства був наданий прогноз подальшої роботи підприємства, який сформувався на основі таких показників, як: коефіцієнт автономії, оборотність оборотних засобів, оборотність дебіторської заборгованості, сумнівна дебіторська заборгованість та чистий прибуток. Методом найменших квадратів було спрогнозовано обсяг дебіторської заборгованості на 2016-2017 роки, за умов, якщо підприємство не прийме запропонованих заходів щодо удосконалення.

Дані пропозиції по удосконаленню обґрунтовані і мають практичне значення для підвищення ефективності роботи підприємства ТОВ «Білгород-Дністровський елеватор».

АНОТАЦІЯ

Попов К. С. «Організація обліку та контролю дебіторської заборгованості на прикладі ТОВ "Білгород -Дністровський елеватор"»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності «071 Облік і оподаткування» за магістерською програмою

(шифр та назва спеціальності)

професійного за спрямування «Облік і аудит в управлінні підприємствами за видами

(назва магістерської програм)

економічної діяльності». – Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2017.

У роботі розглядаються: теоретичні аспекти обліку і контролю дебіторської заборгованості, аналіз підвищення ефективності управління дебіторською заборгованістю на підприємстві на ТОВ «Білгород-Дністровський елеватор», діюча практика обліку і контролю дебіторської заборгованості на ТОВ «Білгород-Дністровський елеватор», напрями удосконалення організаційно-методичних питань обліку і контролю дебіторської заборгованості на підприємстві.

В результаті дослідження була виявлена низка недоліків обліку управління дебіторською заборгованістю на підприємстві на ТОВ «Білгород-Дністровський елеватор». Запропоновано напрями удосконалення первинної облікової інформації обліку дебіторською заборгованістю.

Ключові слова: дебіторська заборгованість, резерв сумнівних боргів, реалізаційна вартість дебіторської заборгованості, аналіз підвищення ефективності управління дебіторською заборгованістю.

ANNOTATION

Popov K. C. **Accounting and control organization of accounts receivable (based on LLC «Bilgorod Dnistrovsky elevator »)**

Thesis for Master degree in specialty «071 Accounting and taxation» under the program_ Accounting and audit in the management of enterprises by type economic activity - Odessa National Economic University. – Odessa. 2017.

Diploma thesis deals with theoretical aspects of accounts receivables accounting and auditing, analysis of increasing the management efficiency of accounts receivable at LLC «Bilgorod Dnistrovsky elevator», current practice of accounts receivables accounting and control at LLC «Bilgorod Dnistrovsky elevator», directions to improve the organizational and methodical issues of accounts receivables accounting and control at the enterprise.

As a result of the study, a number of shortcomings in the management of accounts receivable were identified at the LLC «Bilgorod Dnistrovsky elevator». Directions to improve the accounts receivables primary accounting information were proposed.

Keywords: accounts receivable, reserve of doubtful debts, realization value of accounts receivable, analysis of increasing the management efficiency of accounts receivable.